

megsegíteni.” A dicséretnek azóta sem éreztem soha azt a „mágneses erőterét”, amit ott és akkor. S az előadás nyomán kinyíltak az idő, a tér és a lélek koordinátái: „Emlékezzünk! 160 esztendő átívelő török idő. A magyar égbolt fekete szivárványa. Mohács. Rá 15 évre Buda vesztése. A háromfelé tépett országon két magyar király meg a török császár huzakodik. Hogy lehetett élni ilyen korban? Lehetett e Nemzeti sugallat szavára. Megmaradni. Életben maradni! A törökjárás és németdúlás e közel két századában egy nép lett nemzet. Mi tette ezt? Mint mindenkor, első renden valami nagy lelkesítő eszme. Akkor? A reformáció. Tettekhe hevített. Mert a dátum: 1541. Kettős jelentőségű. Ekkor került Budavár török kézre. S ugyanez évben a Sylvester fordította Biblia magyar kézbe. Nemzeti nyelv: bevezetetlen vár. Városok pusztulnak? Iskolák épülnek! Van, kit sorsa rabszolgapiacra vet, másik külföldi egyetemen tanulhat. Városokban, nagy vásárok sátraiban, rajtaütéstől szétrebbenésre mindig kész nyomdák ontják a magyar betűt, szót, vallásos és világi verses históriákat. Emlékezni, eszmélni! Nagy példákön lelkesedni! Nagybáncái Mátyás Hunyadi példájával lelkesít, s a história végén felsóhajt: Támasszon az Isten ilyen hadnagyokat az nyomorult országnak.”

Ádám Jenő sokoldalú munkásságáért 1955-ben Erdemes művész-kitüntetés, 1957-ben Kossuth-díjat kapott. 1979-ben szülőfaluja, Szigetszentmiklós emlékházat állított, amely hűségesen gyűjti és őrzi a gazdag élet dokumentumait.

1982. május 27-én a Farkasréti temetőben Szokolay Sándor búcsúztatta a Debreceni Kántus zsolttáreklése mellett.

Végezetül összefoglalásul hadd szóljon hozzánk Ádám Jenő üzenete, amelyet az utókor lelkiismeretére kívánt bízni. Az általa kidolgozott, világhíressé lett „magyar módszer” csakis ezzel a lelkeséggel képes betölteni egyént, közösséget, nemzetet erősítő, nevelő misszióját. Ha a konkrét zenei tartalomtól elvonatkoztatunk, minden pedagógusnak ars poeticája kell, hogy legyen: „A zeneművészetben különleges nevelő erő rejlik ... A zenére hangolt tanító legtöbbje kitűnő nevelő. A zenetanítás elemi szinttől a legmagasabb fokig: nevelés ... Elméletieskedő filozofálásban manapság igencsak bővelkedünk. Többet ér az egészséges, céltudatos, gyakorlati szellem. A sugárzó szeretet. A szakmában az első szó azé, aki hivatásának tudatában következetes, őrzi függetlenségét, személyében példamutató ... A legnagyobb munkáról van szó, melynek tartalma és célja: az emberebb ember.”

Berkesi Sándor

Szenci Molnár Albert-díj Berkési Sándornak

Berkesi Sándor tanár-karnagy az 1967/68-as tanévtől lett gimnáziumunk énektanára és a Kántus karnagyja. Berkési Sándor zeneakadémiai tanulmányainak ideje egybeesett Kodály Zoltán életének utolsó öt esztendejével, amelyek alatt a személyes hatások, találkozások elkötelezetté tették őt a magyar zene ügye mellett.

Az idősebb Kodály-tanítványok keze alatt még mélyebbre ereszkedtek az ügyszeretet gyökerei. Az Ádám Jenőtől, a Bárdos Lajostól és a Gárdonyi Zoltántól tanult szakmai-lelki hozzáállással rövid idő alatt látványos eredményeket ért el Debrecenbe kerülése után. Händel János passiójának magyarországi bemutatója, a Kóruspódium és az Éneklő Ifjúság rendezvényein való folyamatos jelenlét, újabb és újabb a Kántusnak írt és ajánlott, ősbemutatókon elhangzott művek sora, az 1975-től kezdődő külföldi hangversenykörutak, az eddig megjelent 3 hanglemez, 5 CD-lemez, 3 külföldi műsoros kazetta, rádió- és TV-felvételek, nemzetközi kórusversenyek kiemelkedő helyezései.

A Kántus közösségformáló ereje Berkesi Sándor tanár-karnagy munkája nyomán a magyar zenei köznevelés egyik különlegessége lett. A Kollégium diáknemzedékei emlékeznek hálával vissza azokra az évekre, amelyeket Kántus-tagként tölthettek el. Kitörölhetetlen élményeket és mérhetetlen lelki-szellemi meggazdagodást jelentett tagjává válni ennek a közösségnek, s ez az apáról fiúra szálló élménysor táplálja ma is a kórus életének kontinuitását. Ennek a zenei köznevelésnek köszönheti a Kollégium, hogy diákjai előkelő helyezéseket értek el a Bartók, Kodály, Liszt és Erkel műveltségi versenyeken, hogy megilleti a Kántust a Gárdonyi Zoltán-kézirattár és hagyaték őrzésének joga, valamint a Kántus teremtette zenei színvonal miatt válhatott évtizedekre otthonává a magyar református kántorképzés ügyének a Kollégium ősi épülete, újabban pedig a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola Debreceni Konzervatóriuma karvezetős diplomásainak gyakorló terévé lettek a Kántus próbái és előadásai.

Berkesi Sándor vérbeli pedagógus. A rendszerváltás után alig nyílt olyan jelentős oktatási intézménye a Református Egyháznak, ahol a zenei arculat megformálásában ne vett volna részt. Misszióként tekintette, hogy Sárospatakon, Nagykőrösön, a Kölcsey Tanítóképző kántor-szakán, a Debreceni Konzervatórium egyházzenei szakán, a nagyváradai Partiumi Egyetemen ott legyen. Tántervet formált, kórust alapított, impulzusokat adott körbe vezényelte a Kárpát-medence ifjúsági kórusait. Ez: szerves része lett életének, így bontakozott ki *a Kántussal együtt végzett zenei lelkigondozás a Kárpát-medence magyarságának körében.*

A zenei anyanyelv hangzóvá tételét a falusi gyülekezetek templomaitól a koncertpódiumokig egyformán magas művészi színvonalon képviselte, bárhol is járt a világban Erdélytől Amerikán át Japánig.

Mindezek ott vannak abban, hogy birtokosa a Liszt-díjnak és a Kántussal együtt szerzett „Magyar Örökség” díjban. Harmincöt évi hűségét kívánja megköszönni a Tiszántúli Református Egyházkerület és a Debreceni Református Kollégium a másodízben kiadásra kerülő Szenci Molnár Albert-díjjal.

Istennek adunk hálát Tanár Úrért, köztünk végzett művészi és nevelő munkájáért, s kérjük, tartsa meg közöttünk még sokáig. Isten éltesse, Tanár Úr!

Fekete Károly, a Kollégiumi Igazgatótanács Elnöke